

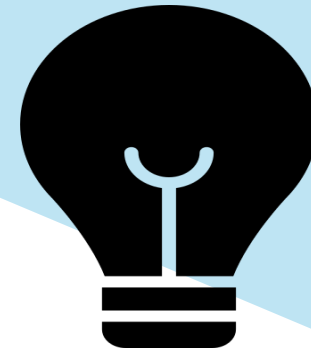
KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kehittava arviointi – mahdollisuuksia, haasteita ja oppeja menetelmän vaikuttavuudesta

Suomen Arviointiyhdistys
Metodipaja 26.5.2023

Arviointiasiantuntija Eve Markkanen &
Arviointineuvos Mari Räkköläinen
Karvi

Sisältö

- Kehittävän arvioinnin lähtökohtia
- Kehittävä arviointi lähestymistapana Karvissa
- Kehittävän arvioinnin soveltaminen

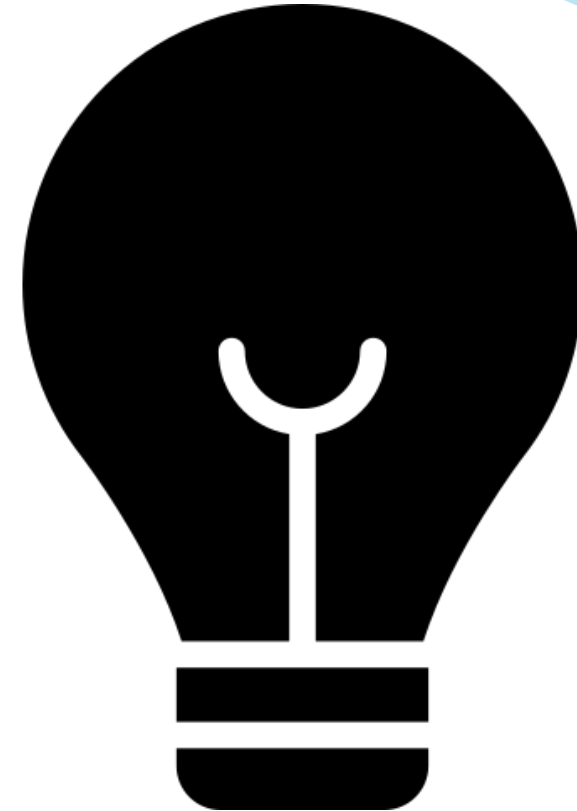
Case-esimerkki: Karvin toteuttama koulupoissaoloihin liittyvä kehittävä kansallinen arviointi 2021–2023

- Kehittävän arvioinnin haasteita, mahdollisuuksia ja oppeja vaikuttavuudesta
- Keskustelua ja yhteisideointia

Karvin asiantuntijat alustavat metodipajassa kehittävästä arvioinnista, sen soveltamisesta kansallisessa arvioinnissa ja haastavat keskustelemaan tämän lähestymistavan vaikuttavuudesta.

Pohdittavaksi

- ❖ Tuleeko mieleen arviointi, joka ei olisi ollut kehittävää?
- ❖ Voidaanko määritellä kehittävän arvioinnin välttämättömät tunnuspiirteet?
- ❖ Mitkä kolme valitsisit siinä tapauksessa?

Kehittävän arvioinnin lähtökohdat 1/2

Evaluointi on suunniteltu tukemaan kehittymistä ja jatkuvaa muutosta

- Evaluointiprosessi **VAIKUTTAA** osapuolten ajatteluun, vuorovaikutukseen, toimintaan ja tietoisuuteen päämääristä ja arvoista
- Osapuolet ovat (ammatillisesti) vastuussa ja aktiivisia osallistujia evaluointiprosessissa, arvioinnin tulosten tulkinnassa, hyödyntämisessä ja toimeenpanossa

➤ **Evaluointiprosessi jo itsessään kehittää toimintaa ja edistää oppimista**

- Kehittävä arviointi ei ole vain yksi uusi osallistava arviointimenetelmä, se on lähestymistapa (arviointiparadigman muutos)
- Kehittävä arviointi nojaa monimenetelmällisyyteen, ei ole sidoksissa mihinkään menetelmään

Kehittävän arvioinnin lähtökohdat 2/2

Arviointi nojaa

- ✓ LUOTTAMUS
- ✓ LUOTETTAVUUS
- ✓ LÄPINÄKYVYYS
- ✓ OSALLISUUS
- ✓ OIKEUDENMUKAISUUS

Arviointi on luonteeltaan YHTEISTOIMINNALLISTA JA TARVELÄHTÖISTÄ, KONTEKSTUAALISTA JA AUTENTTISTA

Sources: Chelimsky 1997, Fetterman 2001, Patton 1994, 2002, 2008, 2016; Räkköläinen 2011; 2019: 2020: 2021; Räisänen & Räkköläinen 2013, 2014; Uusikylä, Hyytinen & Räkköläinen 2021)

Kehittävä arviointi lähestymistapana Karvissa

Karvissa kehittävän arvioinnin tunnuspiirteiksi on määritelty arvioinnin päämäärä- ja tulevaisuustietoisuus, osallistavuus ja vuorovaikutteisuus, menetelmällinen räätälöinti ja muutoksen tukeminen.

Päämäärä- ja tulevaisuustietoisuus

Nykytilan ja trendien
näkyväksi tekeminen

Jatkuva kehittäminen

Tulevaisuuteen
suuntautuminen

Osallistavuus ja vuorovaikutteisuus

Luottamus

Osallisuus

Yhteistyö

Menetelmällinen räätälöinti

Tarkoituksen-
mukaisuus

Monimenetelmäisyys

Menetelmällinen
joustavuus

Muutoksen tukeminen

Arviointi
oppimisprosessina

Palautetieto:
vahvuudet, hyvät
käytänteet ja
suositukset

Kehittämistyön ja
muutoksen seuranta

Kuva: Hanna Tarkiainen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kehittävässä arvioinnissa kyseessä ei ole vain yksi menetelmä, vaan arvopohja: osallistavuus, luottamus ja arvostus arviointiin osallistuvia kohtaan.

More information on enhancement-led evaluation

FINNISH EDUCATION
EVALUATION CENTRE

ENHANCEMENT-LED EVALUATION AT THE FINNISH EDUCATION EVALUATION CENTRE

SUMMARIES 11:2020

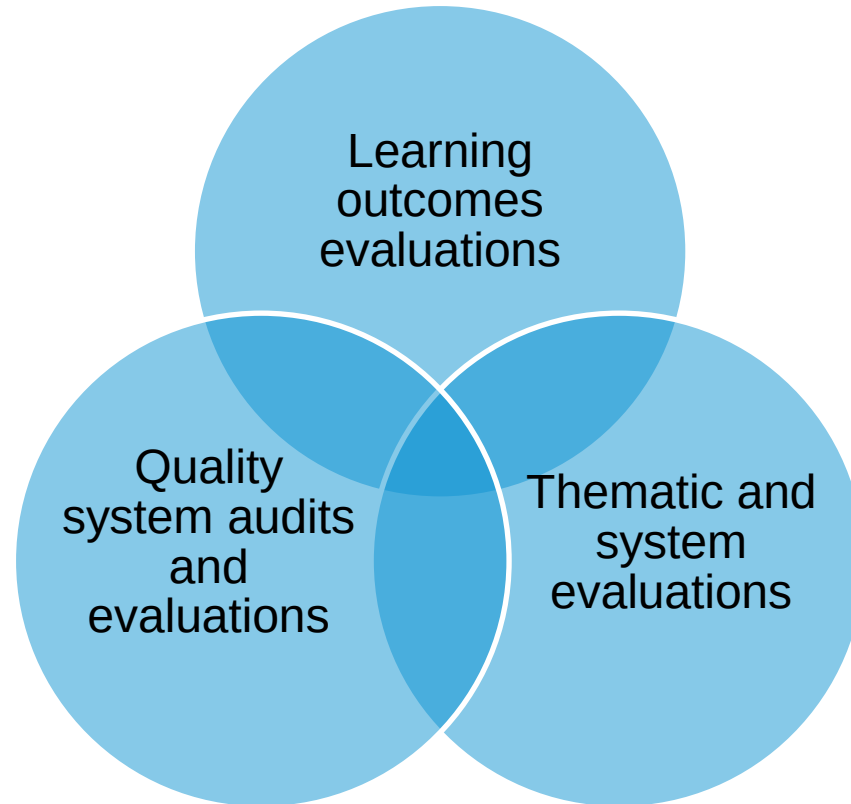
Enhancement-led evaluation at the Finnish Education Evaluation Center

FINEEC's enhancement-led evaluations across education levels

Evaluation plan 2020-2023

Evaluation activities

Focus areas

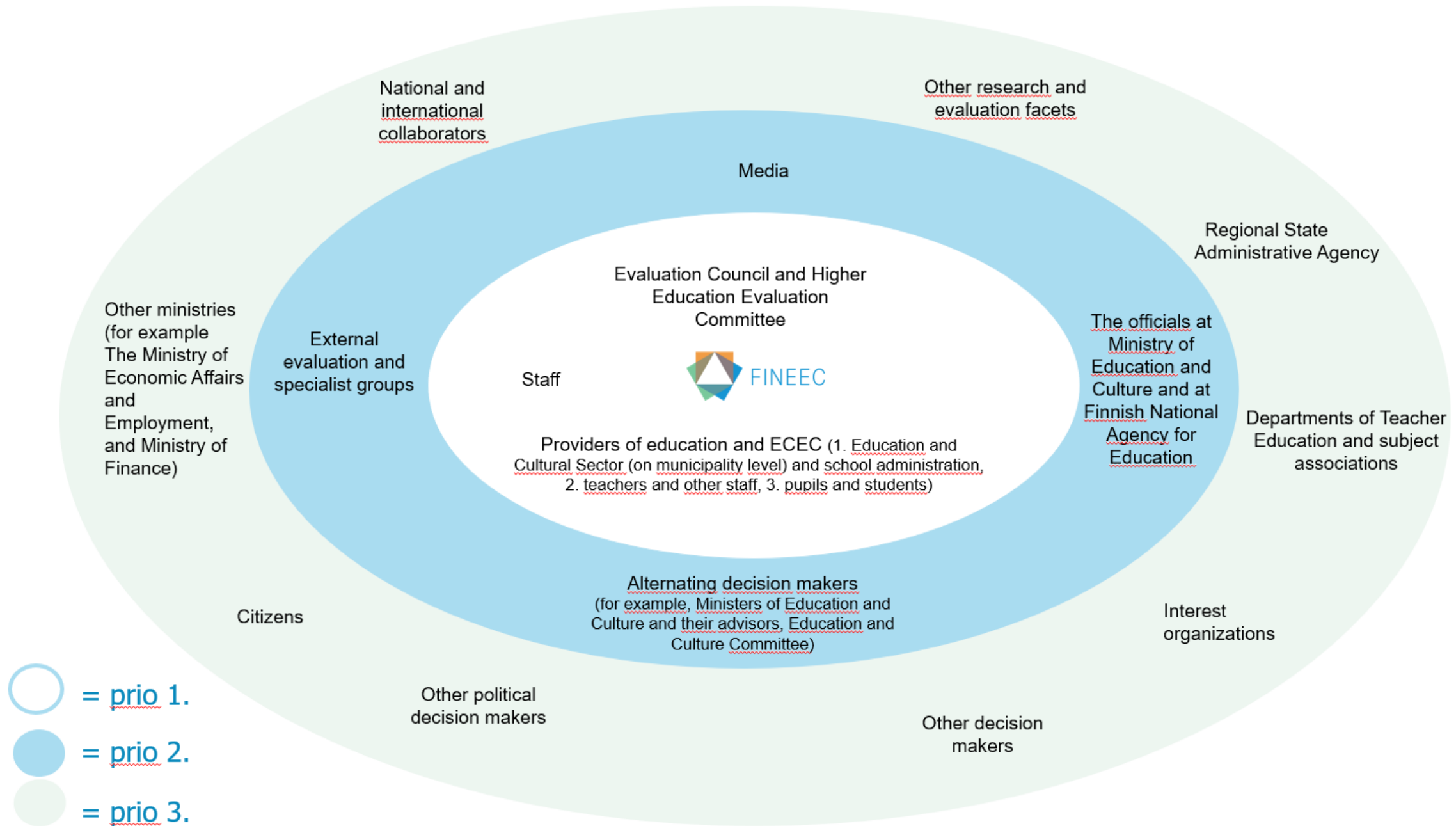
Developing learning and competence

Promoting equality

Increasing the functionality of the education system

Supporting continuous development

Stakeholders and beneficiaries

ASiantunteva arvioija, Rohkea keskustelija

Luotettava

PERUSTAMME ARVIOINTIMME VAHVAAN ASiantuntemukseen JA SYSTEMAATTISESTI KERÄTTYYN TIETOON.

Riippumaton

TOIMIMME ITSENÄISESTI JA TULOKSISSAMME SEKÄ JOHTO-PÄÄTÖKSISSÄMME OLEMME VAPAITA ULKOPUOLISISTA VAIKUTUKSISTA.

Avoin

TYÖSKENTELEMME VUORO-VAIKUTTEISESTI PERIAATTEEMME, KRITERIIMME JA TOIMINTATAPAMME NÄKYVIKSI TEHDEN.

Rohkea

TARTUMME VAIKEISIIN AIHEISIIN, OTAMME KANTAA JA OSALLISTUMME YHTEIS-KUNNALLISEEN KESKUSTELUUN.

Kehittävä arviointi muutosvoimana

OLENNAISET ELEMENTIT

- Kehittävä tarkoitus
- Uuden luominen
- Kompleksisuus, monitahoisuus

- Hyödyllisyys
- Hyödynsaajien osallisuus
- Arvioija kanssakulkija muutoksessa

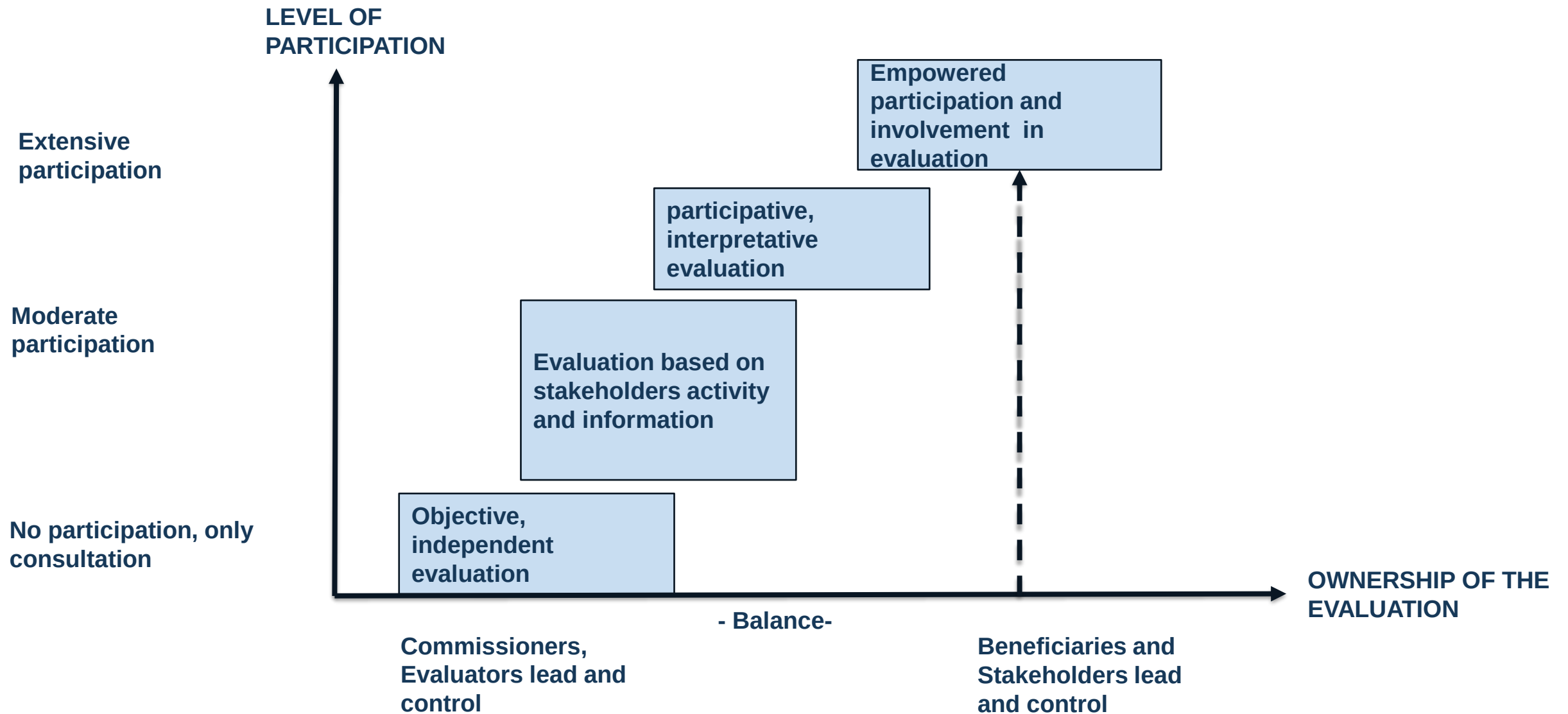
DESIGN

- Ei riitä vain parantaminen eikä hyvien käytäntöjen levittäminen
- Innovaatiot, systeeminen muutos
- Systeeminen ajattelu, kontekstuaalisuus ja kulttuurinen sensitiivisyys, autenttisuus
- Käyttäjien tarpeiden tunnistaminen
- Arviointivastuun jakaminen, arvioitavuus ja arviointikapasiteetin vahvistaminen
- Arviointiajattelu ja –interventiot, jatkuva tilanneanalyysi, joustavuus, nopea palaute

Osallisuus kehittävän arvioinnin lähestymistavassa

- Arviointiprosessissa koetaan voimakasta *osallisuutta*, ammatillista vastuuta ja vaikutusvaltaa
- Arviointitieto tuotetaan *reflektion* ja *itsesääntelyn* avulla, *palaute* on olennainen osa (arvioija on aktiivinen, arviointivastuu jaetaan)
- Perustuu lähtökohtaisesti luottamukseen sekä ylläpitää ja vahvistaa *luottamusta* eri osapuolten välillä
- Lähtökohtana on muutostarpeen tunnistaminen (tilanneanalyysi), arviointitehtävänä on muutoksessa tukeminen (vaikuttavuusmalli)
- Tarkoituksena EI ole säädellä eikä kontrolloida arvioinnin välityksellä systeemiä/ kompleksisuutta

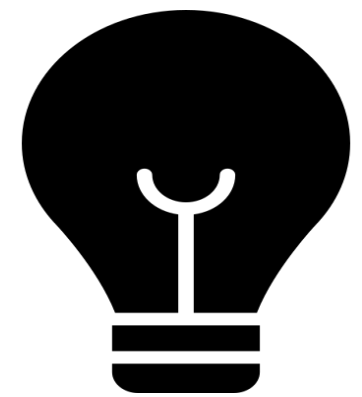
(Ks. esim. Uusikylä, P., Hyytinen, K. & Räkköläinen, M. Tuomarista maailmanparantajaksi: Arvioinnin muuttuva rooli kompleksisessa maailmassa. Teoksessa: Tarkastus, arviointi ja valvonta murroksessa 2021; Räkköläinen 2011; Räisänen & Räkköläinen 2013)

Kuvio. Yhteistoimintaan perustuvan arvioinnin osallistumisen syvyys ja arviointia ohjaavat/kontrolloivat tahot (mukaellen Cousins, Donohue ja Bloom (1996); Fetterman 2001, Rökköläinen 2011).

Kehittävän arvioinnin merkitys

(joitain kokemuksia laajojen ohjelmien kehittävästä arvioinnista)

- kannustaa systemaattiseen tiedon tuottamiseen ja dokumentointiin
- uutta luovissa kokeiluissa auttaa riskien analysoinnissa ja torjumisessa ("ennakkovaikutusten arviointia")
- tuo esiin riippumatonta tietoa (ohjelman) saavutuksista ja auttaa tunnistamaan vaikutuksia
- kehittävän arvioinnin alku voi olla hidasta ja edistymistä voi olla vaikea havaita, aineistoa on vähemmän valmiina kuin tuloksiin perustuvissa (tilivelvollisuus)arvioinneissa
- arvioinnin alustavien havaintojen ja tulosten jakaminen jo alkuvaiheessa edistää oppimista ja vauhdittaa arviointia eteenpäin
- Kompleksisissa tilanteissa vaikea tarjota "vahvaa näyttöä"
- koetaan usein oikea-aikaiseksi, koska sen tulokset voidaan hyödyntää välittömästi
- tulosten jakaminen ja palaute interventioina jo arviointiprosessin aikana voi vähentää "arviointihävikkiä"
- arvioinnin "neuvottelemisen" osaksi johtamis- ja ohjausjärjestelmää vahvistaa lisää arvioinnin hyödyllisyyttä ja käytettävyyttä
- Palaute (+ reflektio) on merkittävä (merkittävin) interventio muutoksessa

Kehittävän arvioinnin laatuvaatimuksia ja luotettavuuden kriteerejä

Totuudenmukaisuus (trustworthiness)
tietyn tapauksen ymmärtäminen tietyssä
kontekstissa

Uskottavuus (credibility) arvioijan tietoisuus
omista ja toisten näkemyksistä ja arvoista

Eettinen hyväksyttävyys (probriety)
arvioinnin merkityksen seuraamusten
ymmärtäminen, arvioinnin
oikeudenmukaisuus

- **Tarkoituksenmukaisuus** (relevance)
- **Autenttisuus** (authenticity)
- **Merkittävyys, tärkeys** (importance)
- **Siirrettävyys** (transferability)
- **Käytettävyys, sopivuus** (usability)

”Fitness for purpose”

Kriittisiä kysymyksiä

- ☐ Voidaanko määritellä kehittävän arvioinnin (välttämättömät) tunnuspiirteet?
- ☐ Mistä syntyy kehittävä arvioinnin tulos? (miten se todennetaan)?
- ☐ Missä määrin metodologinen kehikko joustaa kehittävän arvioinnin orientaatioissa?
- ☐ Mikä on kehittävän arvioinnin/ kehittämisen (konsultaation) suhde?

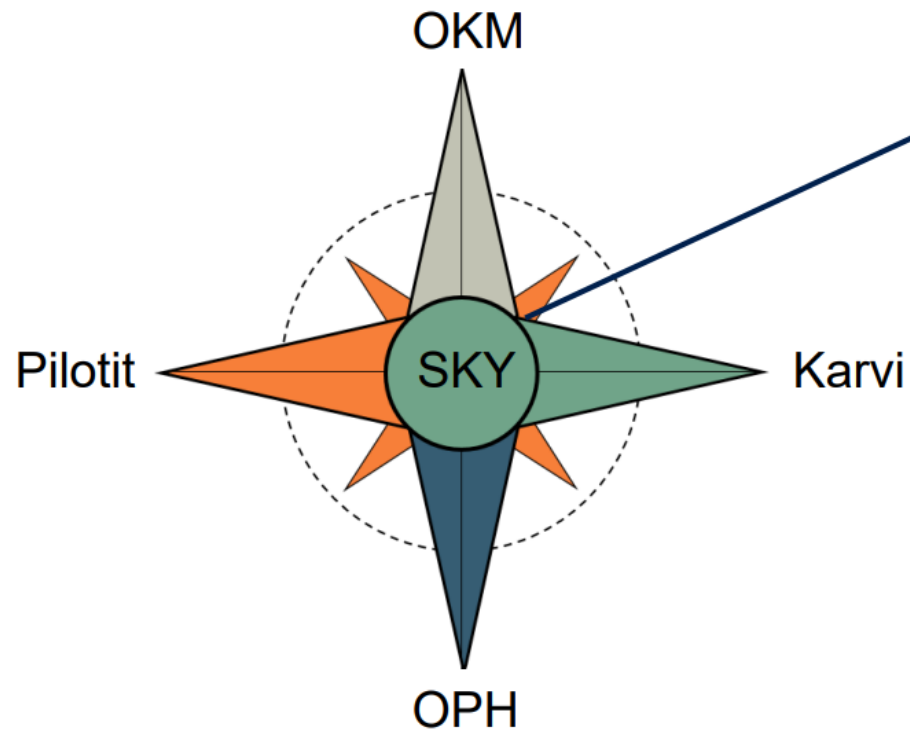
KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Case: Koulupoissaoloihin liittyvä kansallinen arviointi Sitouttava kouluyhteisötyö (OKM)

Eeva-Liisa Markkanen

Kehittävä arviointi osana valtakunnallista kehittämistoimintaa

Sitouttava kouluyhteisötyö - SKY

Tavoitteena on tukea oppilaiden kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa sekä vähentää poissaoloja.

Kehittää käytänteitä, jotka yhdenmukaistavat poissaolojen seuranta ja tilastointia

Erityisavustusten kohdistuminen määritteli arvioinnin fokusta

Sitouttavan kouluyhteisötyön rahoitusta oli mahdollista käyttää kolmeen eri tarkoitukseen:

1. Paikallinen koordinaatio ja toimintamallin laatiminen
2. Opetusvelvollisuuteen sitomaton resurssi
3. Oman ryhmän tunnit
 - Ryhmäyttäminen, tunne- ja vuorovaikutustaidot
 - Luokanvalvojille resursoitu lisää työaikaa

Sitouttavan kouluyhteisötyön arvioinnin tavoitteena on

arvioida pilottihankkeissa kehitettäviä kouluun kiinnittymistä tukevia sekä poissaolojen ehkäisyyn ja puuttumiseen liittyviä toimintatapoja ja niiden toimivuutta.

tukea arviointitiedon avulla pilottihankkeissa tapahtuvaa kehittämistyötä.

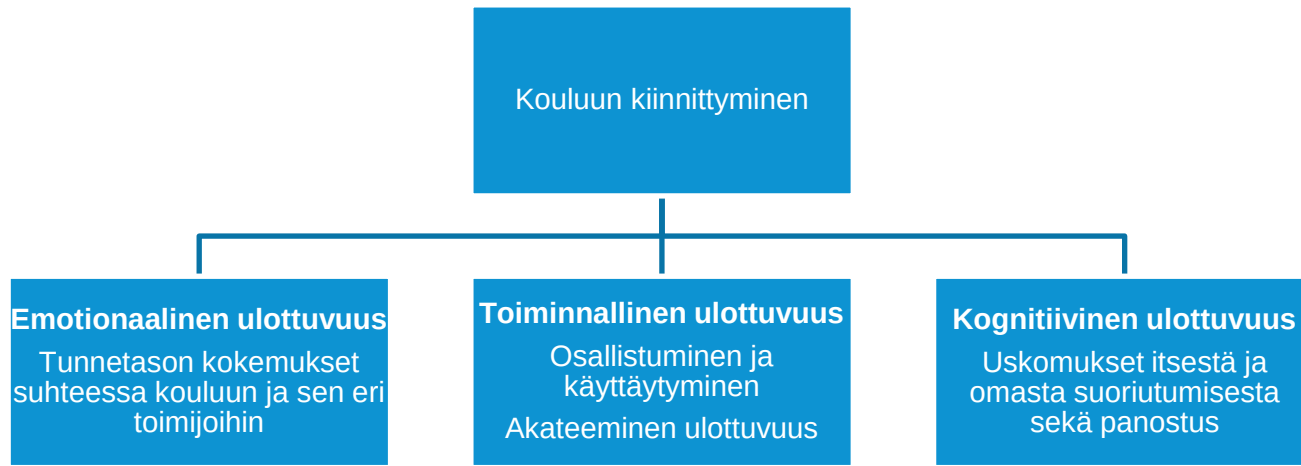

tuottaa tietoa ja suosituksia valtakunnallisen sitouttavan kouluyhteisötyön toimintamallin kehittämiseen.

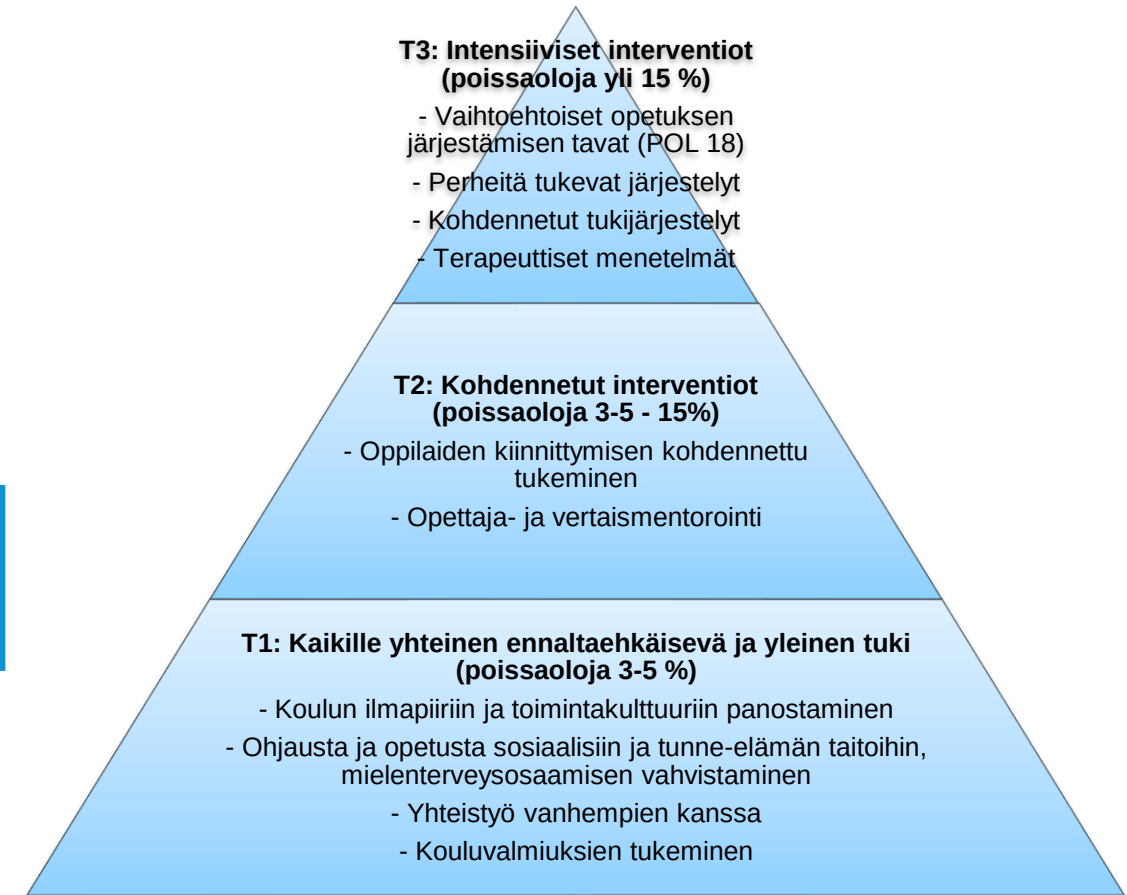

laatia ehdotus oppilaiden poissaolojen valtakunnallisen tilastoinnin ja seurannan vakiinnuttamisesta.

Sitouttavan kouluuyhteisötyön arvioinnin taustalla tutkimustieto kouluun kiinnittymisestä sekä koulupoissaoloihin puuttumisesta

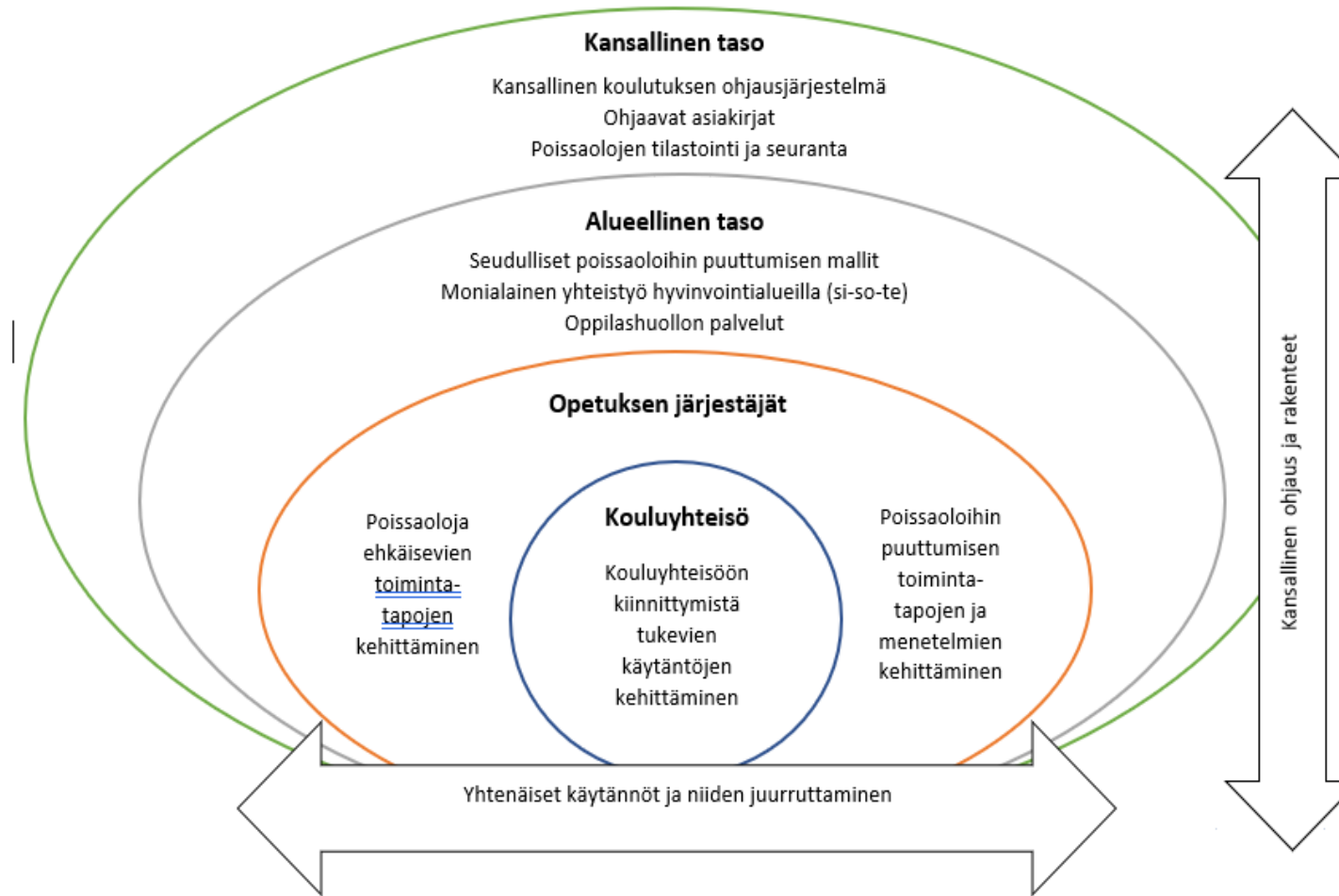

Kouluun kiinnittymisen ulottuvuudet
(mukailtu Appleton ym. 2006; Fredricks ym. 2004)

Koulupoissaolojen tasot ja tuki
(Sergejeff ym. 2020, muk.Skedgell & Kearney 2018).

Poissaolot ymmärretään monitahoisena ongelmana, jonka ratkaisemiseksi tarvitaan niin rakenteellisia, toimintakulttuurin tasolla tapahtuvia kuin yksittäisiin toimintatapoihin ja näiden väliseen vuorovaikutukseen liittyvää samanaikaista muutosta

Arvioinnin eteneminen

Arvioinnin toinen vaihe

Arvioinnin ensimmäinen vaihe

- Monipuolinen arviointiaineisto tuotti tietoa ensisijaisesti poissaoloja ehkäisevän työn sekä poissaoloihin puuttumisen käytännöistä sekä tunnistetuista kehittämistarpeista
- Tutustu arvioinnin ensimmäisen vaiheen raportteihin

Sitouttavan kouluyhteisötyön kehittämistoiminta ja sen rakenteet

Sitouttavaa kouluyhteisötyötä edistävät hallinnolliset ja rakenteelliset ratkaisut

- Koulun, opetuksen järjestäjän ja kansallisen ohjauksen näkökulmat
- Poissaolojen tilastointi ja seuranta

Kouluun kiinnittymistä tukevat ja poissaoloja ehkäisevät käytännöt

- Luokanohjaajat kouluun kiinnittymisen tukijoina
- Opetusvelvollisuuteen sitomattomat työntekijät
- Oman ryhmän tunnit

Poissaoloihin puuttumisen käytännöt

- Monialainen yhteistyö

Arvioinnin tuotoksena:

- Kansallinen tietopohja poissaolojen ehkäisyn ja siihen puuttumisen toimintatavoista vahvistuu
- Tunnistetaan, millaista muutosta sitouttavan kouluyhteisötyön kehittämistyö on tuottanut ja miltä tulevaisuuden kehittämissuunnat näyttävät
- Vahvistetaan ymmärrystä siitä, mitä asioita jatkossa tulee seurata poissaolojen ehkäisyyn ja puuttumiseen liittyvän toiminnan arvioinnissa

POL 26 § -> POPS-päivitys

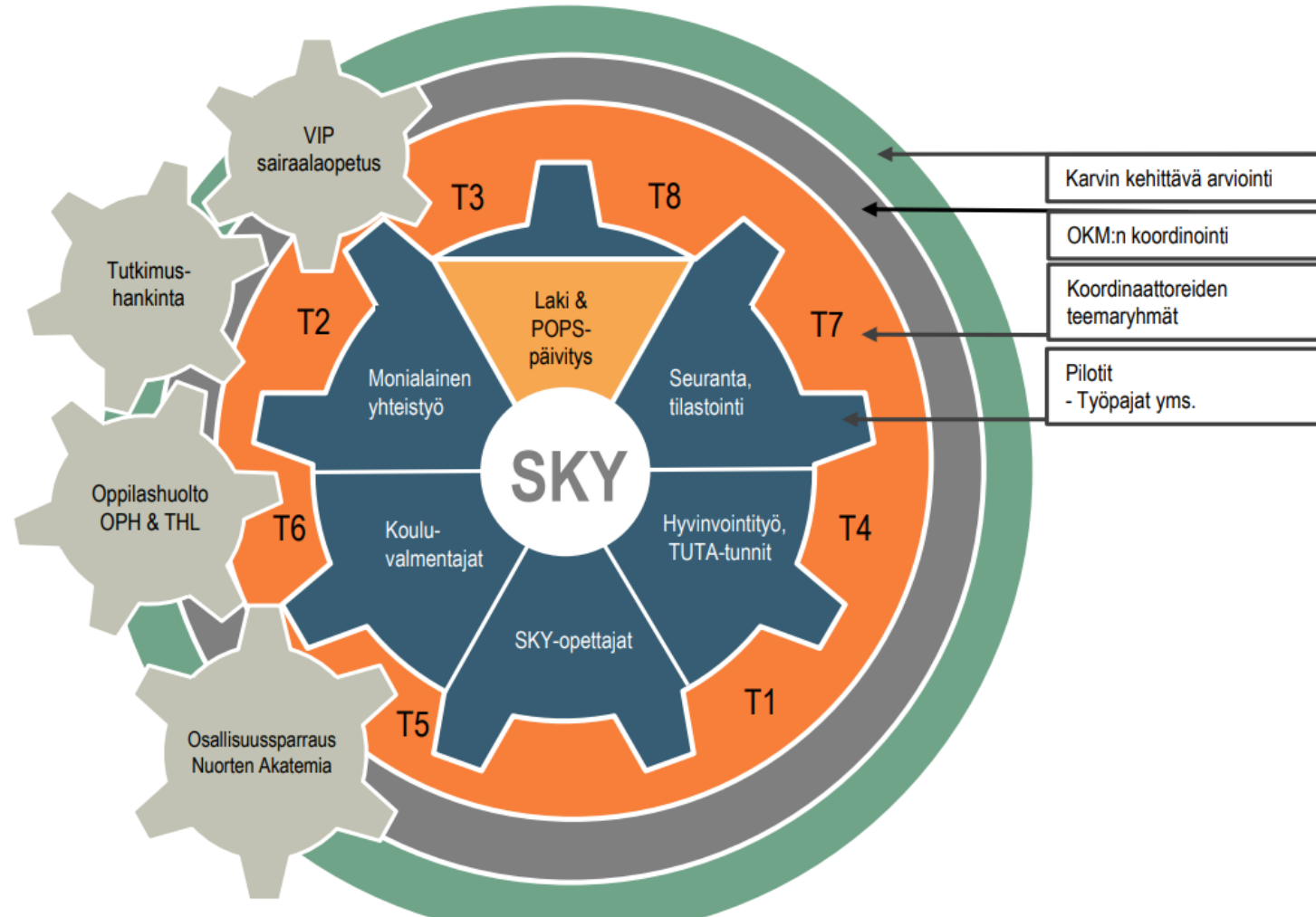
Palaute piloteille ja kouluille

Arvioinnin rooli vaatii tarkkaa asemoimista verkostomaisessa kehittämissyössä

SKY:n tuotanto- prosessi

Teemaryhmät:
Kouluvalmentajat
TUTA-taidot

Osallisuus
Luokanvalvojatyö
Poissaoloihin puuttuminen
Monialainen yhteistyö
Seuranta ja tilastointi
Viestintä

Sitouttavan kouluyhteisötyön kehittäminen ja kehittävän arvioinnin keskeiset periaatteet

- onnistumisen edellytyksiä

Päämäärä- ja tulevaisuustietoisuus

- Selkeä tarve, joka tunnistetaan monella tasolla
- Yhteinen kansallinen kehittämistehtävä ja etukäteen määritellyt tavoitteet
- Muutosvoima
- Paikalliset kehittämistarpeet tunnistava näkökulma

Osallistavuus ja vuorovaikutteisuus

- Kehittämisverkoston ohjausrakenne
- Säännölliset tapaamiset
- Avoin ja luottamuksellisuuteen perustuva vuorovaikutus
- Tiivis vuoropuhelu
- Tiedonkeruiden suunnittelu yhdessä

Menetelmällinen räätälöinti

- Monipuolinen arviointiaineisto
- Tiedonkeruiden laajentaminen ja syventäminen aiemmin kerätyn tiedon pohjalta
- Paikallisesti kerätyn tiedon hyödyntäminen

Muutoksen tukeminen

- Alustavien tulosten esittely, tuloksista keskustelu
- Tiivistelmäjulkaisut
- Laajan kehittämistyön kokoaminen yhteen
- Pilottikohtaiset koosteet, koulupalautteet

Aineistonkeruu interventiona

Arvioinnin ensimmäinen vaihe:

- **Alkukartoitus**
 - SKY-pilottihankkeiden koordinaattoreille (n = 24)
 - opetuksen järjestäjille (n = 112)
 - opetusvelvollisuuteen sitomattomille työntekijöille (n = 79)
- **Kyselyt SKY-kehittämiskoulujen**
 - henkilöstölle (n = 142)
 - yhteisöllisille oppilashuoltoryhmille (n = 106)
 - oppilaiden huoltajille (n = 3615)
- **Muut aineistot**
 - Haastattelut huoltajille (n = 9)
 - Kouluvalmentajien keräämät terveiset nuorilta (n = 22)
 - Kouluvierailut ja niiden yhteydessä pidetyt työpajat oppilaille

Arvioinnin toinen vaihe (käynnissä):

- Kysely luokanohjaajille
- Kysely tilastoinnista ja seurannasta
- Fokusryhmähaastattelut (alueellinen ja kansallinen taso)
- Oppilaskysely opetusvelvollisuuteen sitomattomasta työstä
- Kehittämistyön havainnointi

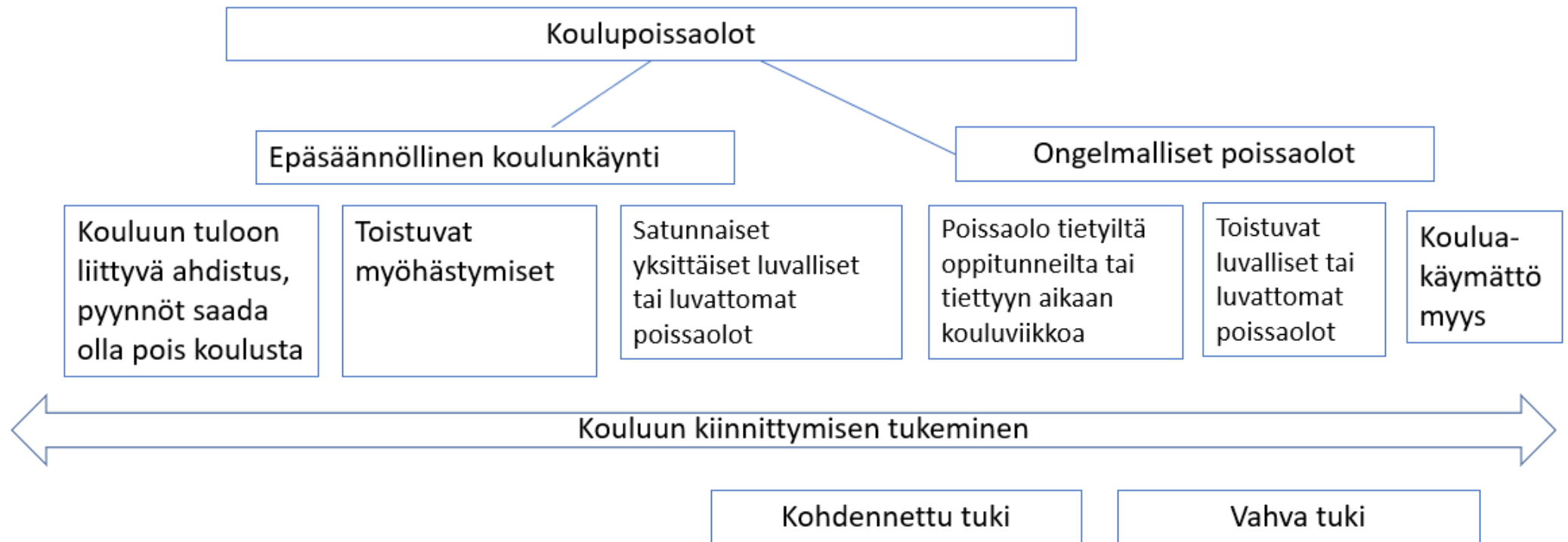
Karvin arviointi lainsäädännön ja opetussuunnitelmatyön tukena

L:lla 947/2022 muutettu 2 momentti tulee voimaan 1.8.2023.

Opetuksen järjestäjän tulee **ennaltaehkäistä** perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä **seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti**. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. (25.11.2022/947)

- Opetussuunnitelman perusteita on päivitetty (voimaan 1.8.2023):
 - Lukuun 4.2 lisätty kuvaus kouluun kiinnittymisen tukemisesta, oppilaiden vertaissuhteiden tukemisesta sekä myönteisestä opettaja-oppilassuhteista
 - Lukuun 5.1 lisätty poissaolojen ehkäisy, poissaoloihin puuttuminen sekä poissaolojen seuraaminen
 - Lukuun 5.6 (paikallisesti päätettävät asiat) lisätty kuvaus siitä, mitä poissaoloihin liittyvän toimintamallin tulee pitää sisällään

Poissaoloihin liittyvien ilmiöiden arvioitavuuden vahvistaminen

Arviointitulosten prosessimainen raportointi tukee muutosvoimaisuutta

- Alustavien tulosten esittely verkostotapaamisissa
 - Arviointitulosten tihkuttaminen prosessin aikana
- Alkukartoituksen yhteenveto
- Arvioinnin väliraportti
- Tiivistelmäjulkaisut keskeisistä tuloksista
- Loppuraportti
- OKM julkaisee Yhteisellä koulutiellä –käsikirjan muutosten toimeenpanon tueksi elokuussa
 - Käsikirjan teoriaosuus perustuu arvioinnissa luotuun käsitteelliseen jäsennykseen
 - Sisältöluvuissa viitataan arviointituloksiin
- Tutustu julkaisuihin

Suosituksset

Poissaoloihin liittyvän toimintamallin kehittäminen

- Poissaoloihin liittyvä toimintamalli tulee kytkeä osaksi koulun toiminnan kokonaisuutta ja sen jatkuva seuranta ja kehittäminen tulee olla selkeästi osa laadunhallintaa.
- Poissaoloja ehkäisevät ja kouluun kiinnittymistä tukevat käytännöt on otettava osaksi toimintamallia.
- Kouluissa tulee vahvistaa poissaoloihin liittyvien toimintamallien juurruttamista
- Opetuksen järjestäjien ja koulujen tulee arvioida systemaattisesti toimintamallia ja kehittää sitä saadun tiedon ja palautteen pohjalta.
- Poissaolojen tilastointia ja seurantaa tulee yhdenmukaistaa. Poissaolotiedon hyödyntämistä koulun hyvinvointityön ja sen resurssien suunnittelussa tulee vahvistaa.
- Toimintamalleissa on määriteltävä toimintatavat ja vastuut poissaolojen taustalla olevien syiden selvittämiseen.

Kouluun kiinnittymistä tukevat ja poissaoloja ehkäisevät käytännöt

- Kouluun kiinnittymisen ja läsnäolon tukemisen näkökulmaa tulee vahvistaa poissaoloja ehkäisevässä työssä:
 - Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen niin yhteisöön kuulumisen kuin oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksien näkökulmasta
 - Jatkuvan ryhmäytämisen vahvistaminen ja tätä tukevat yhteiset käytännöt koulussa
 - Kouluun kiinnittymisen tukeminen ja poissaolojen seuraaminen osaksi yhteisöllisen oppilashuollon vuosikelloa ja oppilashuoltosuunnitelmaa
- Huoltajat tulee ottaa vahvemmin mukaan kodin ja koulun yhteistyön suunnitteluun sekä koulun hyvinvointia edistävän toiminnan toteuttamiseen.
- Koulujen henkilöstön osaamista poissaolojen ehkäisyyn ja puuttumiseen tulee vahvistaa.

Kohdenentut ja intensiiviset toimenpiteet

- Poissaoloihin puuttumiseen liittyvien toimintatapojen kehittämisessä tulee huomioida laajasti koulun ilmapiiriin ja yhteisöllisyyteen liittyvät toimintatavat, oppilaan hyvinvoinnin tukeminen sekä oppimisen tukeminen.
- Monialaisen yhteistyön toimintatapoja ja rooleja poissaoloihin puuttumisessa tulee määritellä ja selkeyttää.

SKY-kehittämistyöhön liittyvät suositukset

- Opetusvelvollisuuteen sitomattomien työntekijöiden työn tavoitteita ja tehtäväkuvaa tulee täsmentää
- Oman ryhmän tuntien toteutuksessa tulee huomioida tavoitteiden ja toteutustapojen kiinnittäminen osaksi koulun arkea ja opettajien osaamista

Poissaoloihin puuttumista vai läsnäolon tukemista?

- näkökulman muutos edellyttää yhteisen ymmärryksen rakentamista

”Kodeille viesti siitä, että poissaoloihin puuttuminen on kodeille tuen antamista, ei moittimista tai paheksunta. Monet ajattelevat näin.”

”Kaiken tärkeintä on hyvä ja tiivis koulun ja huoltajien välinen kommunikointi.”

”Opettaja on ollut yhteydessä kahteen kertaan lapseni poissaoloihin liittyen tietyn tuntimäärään täytyttyä. Tässä kohtaa on kysytty, onko vanhemmilla ollut huolta koulunkäynnistä ja koska ei ole ollut eikä opettajallakaan ole ollut huolta, on yhdessä päädytty siihen, ettei tukitoimia tarvita. Tämä on ollut mielestäni hyvä toimintatapa, koska jos olisin havainnut tuen tarvetta, siitä olisi helppo ollut kertoa opettajalle ja tukitoimet olisivat alkaneet oikea-aikaisesti.”

Pohdintaa: Mahdollisuuksia, haasteita ja oppeja kehittävän arvioinnin lähestymistavan vaikuttavuudesta

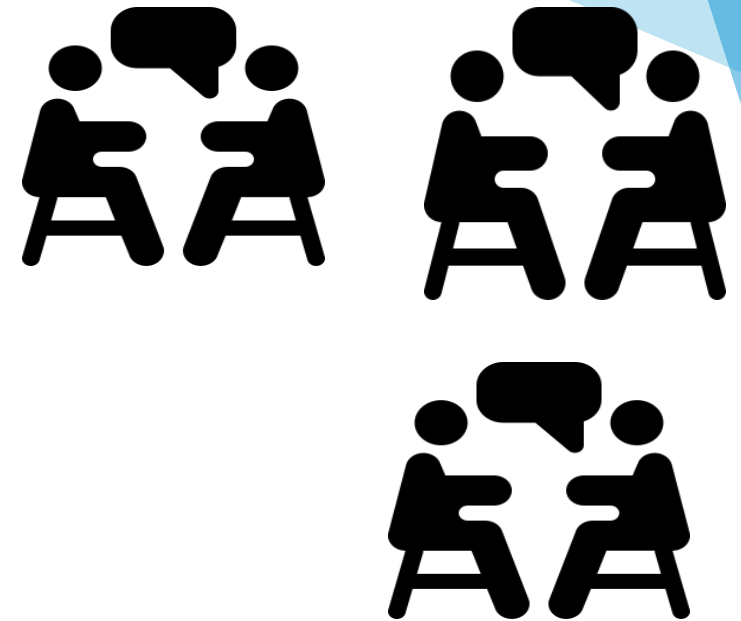

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

POHDINTAA:

Arvioinnin jännitteitä ja menetelmällisiä ratkaisuja - mahdollisuuksia ja haasteita

- Osallisuus
- Interventiot
- Selitysvoimaisuus
- Tulokset ja suositukset
- Muutosvoimaisuus ja seuranta
- Reflektiivisyys, aika ja ”arviointirauha”
- Arvioinnin tilaajan, kohteen ja arvioijan suhde

Voiko kehittävä arviointi vastata sekä tilivelvollisuusvaateisiin että muutostavoitteisiin?

Oppeja vaikuttavuudesta

- ✓ aidon kehittämistarpeen ja tarkoituksen kirkastuminen
- ✓ alkuvaiheen tilanneanalyysi edistää suunnittelua ja tavoiteasettelua
- ✓ ohjelman (arvioinnin kohteen) arvioitavuuden varmistaminen
- *tukee käsitteellistä jäsentämistä*
- *edistää oppimis-, seuranta- ja arviointijärjestelmien kehittämistä jatkoa varten*
- ✓ kannustaa systemaattiseen tiedon tuottamiseen ja dokumentointiin
- ✓ tiedontuottaminen myös kohteena olevan kehittämishankkeen ulkopuolelta merkityksellistä ("paljonko on paljon")
- ✓ tukee sekä nopeaa, välitöntä että pitkäntähtäimen päätöksentekoa
- ✓ (luottamuksen myötä) keskinäistä oppimista edistävien innovatiivisten foorumien syntyminen
- ✓ motivoi seuraaviin (kehittämisen/ toimeenpanon) vaiheisiin

Vaikuttavuus organisaatiossa

- ✓ Organisaation valmius lähteä kehittävään arviointiin kumppaniksi ja arviointivastuun jakajaksi on olennaista arvioinnin onnistumisessa (johdon tuki ja sitoutuminen, kehittämismyönteisyys ja -osaaminen, aiempi kokemus kehittämishankkeista ja niiden johtamisesta ja tulosten hyödyntämisestä) samoin ”arvioitavuus”, tiedon saatavuus arvioinnin kohteista (evaluability)
- ✓ (Laadullisella) tiedolla johtamista organisaatiossa voidaan tukea arviointiraportin lisäksi arvioinnin muilla tuotoksilla (esim. synteetit, arviointimatriisit voivat toimia johtamisen ja suositusten toimeenpanon tukena tilaajaorganisaatiolle), numeroiden lisäksi tarvitaan malleja ja mallintamista
- ✓ Erityyppisiä kehittäviä arviointeja voisi mallintaa ja ”tuotteistaa” hankkeen oppeja välittömästi hyödyntäen (pilotit, kokeilut ja palvelumuotoilu)

Menetelmällisiä edellytyksiä

- Aikataulu ja resursointi
- Arviointiryhmän tehtävän ja vastuiden määrittäminen
- Reflektiivinen työskentelyote
- Havaintojen dokumentointi ja jäsentäminen
- Laadullisen arviointiaineiston käyttö ja mallit
- (räätälöidyn) arviointipalvelun resursointi (ja hinnoittelu)
- Tilaajan ja toteuttajan roolit ja tehtävät

Adaptaatio arviointitarpeen muuttuessa

Adaptaatio arviointitarpeen (arviointiympäristöjen) muuttuessa

Kehittävän arvioinnin tulevaisuus – arvioinnin uusi rooli?!

Kokeilukulttuuri

Reaaliaikaisuus ja nopeasyklisyys, jatkuva palaute

Systeemisyyys, keskinäisriippuvuudet ja yhteisvaikutukset

Tulevaisuustyö ja ennakointi

Globaalit kestävyystavoitteet, kriisit ja uhat – globaalien muutosponnisteluiden vaikuttavuus

MUITA??!!!

Arviointiajattelun (-paradigman) siirtymät kohti adaptiivista arviointiajattelua

1. Siirtymä tilivelvollisuudesta oppimiseen, osallisuuteen ja kehittämiseen
2. Siirtymä osallisuuden ja yhteisen kehittämisen näkökulmasta tulosten hyödyntämiseen
3. Siirtymä systeemiseen ja kompleksiseen arviointinäkökulmaan

Uusikylä, P., Hyytinen, K. & Räkköläinen, M. Tuomarista maailmanparantajaksi: Arvioinnin muuttuva rooli kompleksisessa maailmassa. Teoksessa: Tarkastus, arviointi ja valvonta murroksessa 2021

